

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. دامنه‌ی تابع $\frac{g}{f}(x)$ برابر با اشتراک دامنه‌ی این دو تابع است، البته به شرطی که f صفر نشود، دامنه‌ی دو تابع R است، اما به ازای $x = +1$ تابع f صفر می‌شود، پس دامنه‌ی $\frac{g}{f}(x)$ برابر $R - \{+1\}$ است.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. فرم کلی تابع ثابت $f(x) = k$ است، پس باید $4k - 1 = 0$ باشد. اما در اینجا نیازی به محاسبه نیست، چون اگر این مقدار صفر باشد تابع به صورت $f(x) = 3$ است و $f(\sqrt{3}) = 3$ است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. با جایگذاری مقادیر خواسته شده در ضابطه تابع داریم:

$$f(3) = |3 - 1| + |6 - 2| = 2 + 4 = 6$$

$$f(2) = |2 - 1| + |4 - 2| = 1 + 2 = 3$$

$$\Rightarrow f(3) - f(2) = 6 - 3 = 3$$

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. با توجه به این که تابع $f(x)$ همانی است، خواهیم داشت:

$$f(x) = x \Rightarrow x = Ag(x) + B \Rightarrow g(x) = \frac{x - B}{A}$$

$$g(2) = \frac{2 - B}{A}, g(0) = -\frac{B}{A} \Rightarrow \frac{g(2)}{g(0)} = \frac{\frac{2-B}{A}}{-\frac{B}{A}} = 3 \Rightarrow 2 - B = -3B \Rightarrow B = -1$$

$$x = A \Rightarrow g(A) = \frac{A - B}{A} \xrightarrow{B=-1} g(A) = \frac{A + 1}{A} = 1 + \frac{1}{A}$$

$$a - 3 = 0 \Rightarrow a = 3$$

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

ضابطه‌ی تابع داده شده به صورت $f(x) = \begin{cases} 2 & ; x \leq 0 \\ b - 1 & ; x > 0 \end{cases}$ تبدیل می‌شود. از آنجا که خروجی در تابع ثابت باید

$$2 = b - 1 \Rightarrow b = 3$$

همواره عددی ثابت باشد، پس:

$$af(b) = 3f(3) = 3 \times 2 = 6$$

حال با داشتن مقادیر a و b داریم:

$$f(x) = \sqrt{|x - 3|}$$

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

$$f(-1) = \sqrt{|-1 - 3|} = \sqrt{4} = 2$$

$$f(4) = \sqrt{|4 - 3|} = 1$$

$$f(-1) + 3f(4) = 2 + 3 \times 1 = 5$$

بنابراین داریم:

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

$$f(-1) = \left[-\left(-\frac{1}{2}\right) \right] - 2 \left[-\frac{1}{2} \right] = \left[\frac{1}{2} \right] - 2 \left[-\frac{1}{2} \right] = 0 + 2 = 2$$

$$f\left(\frac{3}{2}\right) = \left[-\left(\frac{3}{2}\right) \right] - 2 \left[\frac{3}{2} \right] = [-1/5] - 2[1/5] = -2 - 2 = -4$$

$$f\left(-\frac{1}{2}\right) - f\left(\frac{3}{2}\right) = 2 - (-4) = 2 + 4 = 6$$

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. تابع خطی f ثابت است، پس شیب آن صفر است، در نتیجه:

$$a - 2 = 0 \Rightarrow a = 2$$

تابع خطی g همانی است، پس شیب آن برابر یک است و عرض از مبدأ آن صفر است:

$$b + 3 = 1 \Rightarrow b = -2$$

$$-k + 3 = 0 \Rightarrow k = 3$$

در نتیجه $a + b + k = 3$ و داریم:

$$h(3) = \left| \left[\frac{3 \times 3}{4} \right] - 3 \right| - 1 = |2 - 3| - 1 = 1 - 1 = 0$$

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. ابتدا ضابطه کلی تابع را که از چند ضابطه تشکیل شده است به دست می‌آوریم. به ازای x ها کوچکتر از ۱- نمودار تابع به صورت خط راستی است که از دو نقطه $A(-3, 0)$ و $B(-1, 2)$ می‌گذرد پس ضابطه آن به صورت زیر است، داریم:

$$m_{AB} = \frac{y_B - y_A}{x_B - x_A} \Rightarrow m_{AB} = \frac{2 - 0}{-1 - (-3)} = \frac{2}{2} = 1$$

$$y - y_A = m_{AB}(x - x_A) \Rightarrow y - 0 = 1 \times (x - (-3)) \Rightarrow y = x + 3$$

به ازای $0 \leq x \leq 3$ نمودار تابع به صورت تابعی ثابت است که ضابطه آن به صورت $f(x) = 2$ است و به ازای x های بزرگتر از ۳ نمودار به صورت خط راستی است که از دو نقطه $C(3, 3)$ و $D(6, 0)$ می‌گذرد، داریم:

$$m_{CD} = \frac{y_D - y_C}{x_D - x_C} = \frac{0 - 3}{6 - 3} = \frac{-3}{3} = -1$$

$$y - y_D = m_{CD}(x - x_D) \Rightarrow y - 0 = -1 \times (x - 6) \Rightarrow y = -x + 6$$

$$f(x) = \begin{cases} -x + 6, & 3 < x < 6 \\ 2, & 0 \leq x \leq 3 \\ x + 3, & -3 \leq x < -1 \end{cases} \quad \text{ضابطه تابع به صورت شکل مقابل است:}$$

حال مقدار $f(4)$ از ضابطه اول و $f(2)$ از ضابطه دوم و $f(-2)$ از ضابطه سوم به دست می‌آید.

$$x = 4 \Rightarrow f(4) = -4 + 6 = 2$$

$$x = 2 \Rightarrow f(2) = 2$$

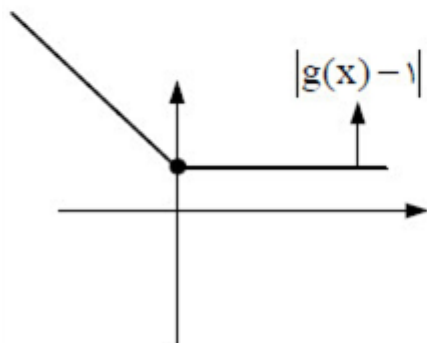
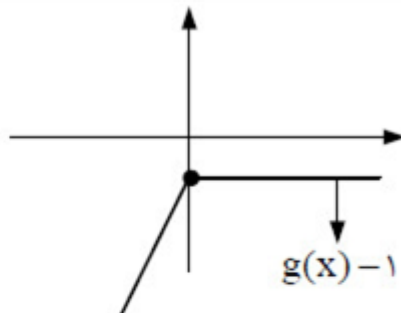
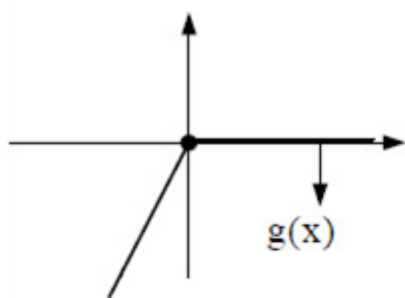
$$x = -2 \Rightarrow f(-2) = -2 + 3 = 1$$

$$f(4) + f(-2) + f(2) = 2 + 2 + 1 = 5$$

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ۱۰

$$g(x) - f(x) = g(x) - (x - [x]) = [x] - |x|$$

$$g(x) = [x] - |x| + x - [x] = x - |x| = \begin{cases} 0 & x \geq 0 \\ x & x < 0 \end{cases}$$

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. ۱۱

$$\underbrace{f(a+b)}_c = (\underbrace{f(a)}_c \times \underbrace{f(b)}_c) - 2 \Rightarrow c = c^2 - 2 \Rightarrow c^2 - c - 2 = 0$$

$$\Rightarrow (c - 2)(c + 1) = 0 \Rightarrow c = 2, c = -1$$

مجموع مقادیر ممکن برای c را به دست می‌آوریم:

$$2 + (-1) = 1$$

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در نمایش زوج مرتبی تابع ثابت، تمامی مؤلفه‌های دوم مساوی هستند. ۱۲

بررسی گزینه‌ها:

(۱) درست است. چون $y_1 = y_2 = y_3$ است، میانگین نیز با هر یک از آن‌ها برابر است.

(۲) درست است. چون $y_1 = y_2 = y_3$ است، میانه نیز با هر یک از آن‌ها برابر است.

(۳) نادرست است. چون $y_1 = y_2 = y_3$ است، واریانس آن‌ها صفر است.

(۴) درست است. چون $y_1 = y_2 = y_3$ است، انحراف معیار آن‌ها صفر است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در نمایش زوج مرتبی تابع همانی، در هر زوج مرتب مؤلفه‌های اول و دوم مساوی هستند. ۱۳

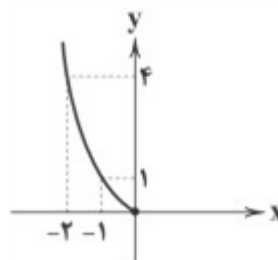
$$a + 1 = 5 \Rightarrow a = 4$$

$$2b - 9 = -1 \Rightarrow 2b = 8 \Rightarrow b = 4$$

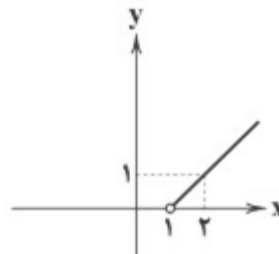
$$c = \sqrt{16} \Rightarrow c = 4$$

چون $a = b = c = 4$ است، در تابع g تمامی مؤلفه‌های دوم با هم مساوی هستند. بنابراین تابع g ، تابع ثابت است.

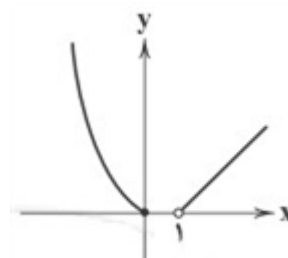
$$x \leq 0 \Rightarrow y = x^2 \Rightarrow \begin{array}{c|cc} x & 0 & -1 & -2 \\ \hline y & 0 & 1 & 4 \end{array}$$

$$x > 0 \Rightarrow y = x - 1 \Rightarrow \begin{array}{c|cc} x & 1 & 2 \\ \hline y & 0 & 1 \end{array}$$

اگر دو نمودار را ادغام کنیم، خواهیم داشت:

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. ابتدا به ازای $x = 1 - \sqrt{2}$ مقدار تابع جزء صحیح را به دست می‌آوریم.

$$\sqrt{2} \approx 1.414 \Rightarrow 1 - \sqrt{2} = -0.414 \Rightarrow [1 - \sqrt{2}] = -1$$

اکنون مقدار $f(1 - \sqrt{2})$ را محاسبه می‌کنیم:

$$f(1 - \sqrt{2}) = |1 - \sqrt{2} + [1 - \sqrt{2}]| = |1 - \sqrt{2} - 1| = |-\sqrt{2}| = \sqrt{2}$$

$$f(x) + f(-x) = x + (-x) = 0 \Rightarrow f(-x) = -f(x)$$

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. چون f یک تابع همانی است، باید ضریب x برابر ۱ باشد:

$$|a| - |b| = 1$$

$$b^2 - 1 = 0 \Rightarrow b^2 = 1 \Rightarrow |b| = 1$$

چون g تابعی ثابت است باید ضریب x صفر باشد:

حال اگر این مقدار را در معادله اول جایگذاری کنیم، داریم:

$$|a| - |b| = 1 \Rightarrow |a| - 1 = 1 \Rightarrow |a| = 2 \text{ یا } a^2 = 4$$

تا اینجا داریم: $f(x) = x$ و $g(x) = 5c$.

اکنون این ضابطه‌ها را در شرط زیر قرار می‌دهیم:

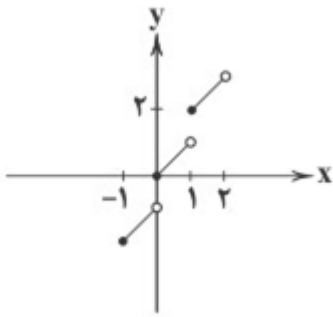
$$(f - g)(x) = x + 5 \Rightarrow x - (5c) = x + 5 \Rightarrow -5c = 5 \Rightarrow c = -1$$

$$|a| = 2 \Rightarrow a = \pm 2 \Rightarrow \begin{cases} a = 2 \Rightarrow ac = -2 \\ a = -2 \Rightarrow ac = 2 \end{cases} \Rightarrow \text{دو مقدار}$$

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ضابطه‌ی تابع ثابت به صورت $f(x) = c$ می‌باشد که در آن $c \in \mathbb{R}$ است. بنابراین جمله‌ی

شامل x باید حذف شود، پس ضریب x صفر است.

$$2a - 1 = 0 \Rightarrow a = \frac{1}{2}$$

$$\begin{aligned} -1 \leq x < 0 &\Rightarrow y = -1 + x \Rightarrow y = x - 1 \\ 0 \leq x < 1 &\Rightarrow y = 0 + x \Rightarrow y = x \\ 1 \leq x < 2 &\Rightarrow y = 1 + x \Rightarrow y = x + 1 \end{aligned}$$

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ضابطه‌ی تابع همانی به صورت $f(x) = x$ است.

$$f(x) = g(x) \quad \text{به‌ازای } x \geq 1 \text{ داریم:}$$

$$x^2 - 2x = x \Rightarrow x^2 - 3x = 0 \Rightarrow x(x - 3) = 0 \Rightarrow \begin{cases} x = 3 \\ x = 0 \text{ (غ ق ق)} \end{cases}$$

$$2x - 5 = x \Rightarrow 2x - x = 5 \Rightarrow x = 5 \text{ (غ ق ق)} \quad \text{به‌ازای } x < 1 \text{ داریم:}$$

پس توابع f و g تنها در نقطه‌ای به طول $x = 3$ تلاقی دارند.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در کتاب درسی، رواج آموزه‌های عرفانی به عنوان یکی از ویژگی‌های ادبیات قرن یازدهم ذکر نشده است. ۲۱

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. «عالم» در این گزینه به‌معنای واقعی خویش (جهان اطراف ما) به‌کار رفته است و هیچ ۲۲

مجازی ندارد. تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: پا مجاز از مچ پا

گزینه‌ی «۳»: خاک مجاز از سرزمین

گزینه‌ی «۴»: ماه مجاز از نور ماه

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در این بیت جناس نداریم. توجه داشته باشید که زور و گور را نباید اینجا با هم جناس ۲۳

گرفت چراکه این دو تکواژ بخشی از واژه مرکب هستند: پیل‌زور و گورگرد. یعنی کسی که زورش مثل پیل و چرخ زدنش مثل گور است. ما نمی‌توانیم یک کلمه مرکب را از وسط به دو نیم کنیم و بخشی از آن واژه را با نیم دیگر یک کلمه جناس بگیریم. بررسی سایر گزینه‌ها:

۱- بیت مجاز ندارد. تشبیه‌های موجود در این بیت درون واژه‌ای هستند و نه بلیغ اضافی!

۲- وزن شعر فاعلاتن فاعلاتن فاعلن است. پس از تقطیع هر دو مصراع به این نکته دست می‌یابید. تقطیع مصراع اول، بدون در نظر گرفتن مصراع دوم شما را به اشتباه می‌انداخت. یاد بگیرید همیشه هر دو مصراع را از نظر وزنی بررسی کنید.

ش	ر	م	پ	ل	ز	م	پ	م	ر	م	ر	م	ر	م
-	-	U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-	-	U
ب	ب	ر	د	و	ا	ه	ع	ط	ف	ر	ن	م	ت	ا
-	-	U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-	-	U

۳- سبک شعر خراسانی است. تشبیه حسی مهم‌ترین آرایه سبک خراسانی است.

گزینه‌ی «۱»: این دو جریان شعری در قرن دهم وجود داشت نه در قرن یازدهم.

گزینه‌ی «۲»: شاهان صفوی در ترویج و نفوذ زبان ترکی در ایران نقشی به‌سزا داشتند و کم و بیش به زبان فارسی کتاب نوشته یا شعر گفته‌اند.

گزینه‌ی «۴»: برخی از آن شعرا پس از کسب شهرت و ثروت به ایران بازگشتند.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بررسی موارد نادرست:

تذکره شاه طهماسب — تاریخ / جمشید و خورشید — داستانی (به تقلید از داستان‌های نظامی) / رساله دلگشا — طنز اجتماعی / مکاتیب — نامه‌های مولوی

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. آوردن تتابع اضافات و کاربرد وجه وصفی، یکی از ویژگی‌های زبانی نثر سبک هندی است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. به‌ترتیب، طبق صفحات ۸۲ و ۵۸ کتاب

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بررسی مجازهای هر گزینه:

۱) دو، سه روز مجازاً تعداد روز اندک

۲) فرم مجازاً روی سر (کله)

۴) جهان مجازاً مردم جهان

در گزینه پاسخ هیچ مجازی یافت نمی‌شود، ولی دو استعاره داریم: «شکر استعاره از لب - بادام استعاره از چشم»
توجه: در پایه‌ی یازدهم خواهید خواند که نوعی از مجازها، همان استعاره‌ها هستند که تحت عنوان «مجاز استعاری» مطرح می‌شوند. این نوع مجازها با همان عنوان «استعاره» مورد سؤال قرار می‌گیرند.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

الف) میکده مجاز از «درب میکده»، ذکر کل (میکده) و اراده‌ی جزء (در).

د) نگاه مجاز از «چشم» ذکر کار (نگاه و نظر) و اراده‌ی ابزار (چشم).

تربت در همان معنای حقیقی خاک و شهر نیز در معنای حقیقی خود است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. از ویژگی‌های عمده شعر بیدل دهلوی، تخیل‌های رمزآمیز شاعرانه است.

کلیم کاشانی در ابداع معانی و خیال‌های رنگین مشهور است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در قرن دهم حکومت در دست جانشینان تیمور بود.

حکومت صفوی به شعر ستایشی و درباری و عاشقانه‌های زمینی بی‌توجه بود؛ از این رو شاعران سروده‌های خود را بیشتر با مضامین پند و اندرز، توصیف و بیان امور طبیعی و همچنین تبدیل موضوعات و تمثیلات کهن به مضامین تازه و به زبان جدید همراه کردند.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. این گزینه توضیح صائب تبریزی است.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. قالب غزل با توجه به نقش و سابقه کاربردش، اجازه جولان بیشتر در مسائل اجتماعی و انتقادهای سیاسی را نمی‌داد.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. بیت فاقد تشبیه است. / انفاق (جمع نفس) مجاز از سخن تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: تشبیه: مژگان به سوزن الماس و اضافه تشبیهی: خار تمنی / پا مجاز از کف پا
گزینه ۲: نفس مجاز از سخن / تشبیه نفس (سخن) به تیر
گزینه ۳: آفاق مجاز از جهان و جهانیان / تشبیه دوست به مرهم

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. خورشید، مجاز نیست. در بیت این گزینه، «قلم» مجاز از نوشتن و نویسندگی است. تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۲: آب سر: مجاز از اشک
گزینه ۳: شهر: مجاز از مردم شهر
گزینه ۴: حرف: مجاز از سخن

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

زنجیر: زلف / مه: رخ / یاقوت: لب / شکر: سخن [۴ مورد]
بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) شکر: لب / بادام: چشم [۲ مورد]
۲) سنبل: زلف [۱ مورد]
۴) شمشاد: قد [۱ مورد]

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. نوع مجازهای مشخص شده:

الف) به معنای خورشید ← لازمیّه (همراهی)
ب) به معنای شراب ← محلّیه
ج) به معنی دل ← محلّیه
د) به معنای نگاه ← آلیّه

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

در سایر گزینه‌ها «عالم» مجاز از «مردم عالم» است، اما در گزینه (۱) در مفهوم واقعی خودش یعنی «جهان» به کار رفته است. همچنین در بیت دوم «نرگس» مجاز از «چشم» است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

در گزینه (۱) یک مجاز داریم، «خاک» مجاز از «زمین» است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۴): «سر» مجاز از «موهای سر» است (چون سر که سپید نمی‌شود، سپید شدن قرینه‌ای است که ما را به موی سر راهنمایی می‌کند).

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در این گزینه، «جهان» مجازاً به معنی «مردم جهان» به کار رفته است. در سایر گزینه‌ها «جهان» معنی حقیقی خود را دارد: عالم، دنیا

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. عبارت سؤال معرّف «صائب تبریزی» است.

۴۵ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. ابیات سؤال سروده‌ی «محتشم کاشانی» است.

۴۶ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بررسی مجازهای هر بیت:

۱) «آستین» مجاز همراهی به معنی «دست» / «سر» مجاز کلّیه به معنی پیشانی

۲) «قلم» مجاز آلّیه به معنی خط

۳) «خاک» مجاز محلّیه به معنی گور (دو مرتبه) / «سر» مجاز جزئیّه به معنی وجود

۴) «عنان» مجاز همراهی به معنی اختیار (دو مرتبه) / «دست» مجاز آلّیه به معنی توانایی (دو مرتبه)

۴۷ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. گزینه پاسخ به نوعی، دلیل تغییر سبک عراقی به هندی است، لیکن شکل درست گزینه‌ی

پاسخ این است که «شاعران سبک عراقی تشخیص داده بودند باید به سوی حقیقت‌گویی و واقع‌گرایی بازگشت و ...»

۴۸ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. «سر» در معنی مجازی «قصد و تمایل» آمده است.

توجه: «سر تا پای» مجاز از کل وجود نیست، زیرا «از سر تا پا» تمام وجود را تشکیل می‌دهد نه کم‌تر و نه بیش‌تر.

۴۹ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در دوره‌ی افشاریه و زندیه انجمن ادبی اصفهان با مدیریت مشتاق اصفهانی به روی‌گردانی از

سبک هندی پرداختند.

۵۰ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. «نرگس» در این بیت استعاره از چشم است. ظاهراً طراح محترم، «مجاز به علاقه‌ی مشابهت»

را مجاز درنظر نگرفته است. «خون ریختن» کنایه است و نه مجاز. تشریح سایر گزینه‌ها:

۱) «خاک» مجاز از مزار

۳) «سر» اول مجاز از وجود / «دست» مجاز از اختیار و اراده / «سر» سوم مجاز از جان

۴) «خون» مجاز از کشتن

۵۱ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. رویکرد مارکس نسبت به عالم، رویکردی سکولار بود و در چارچوب همان بنیان‌های فرهنگ

غرب به حل چالش‌های جامعه‌ی خود می‌پرداخت. بنابراین، چالش بلوک شرق و غرب از نوع چالش‌هایی بود که درون یک

فرهنگ و تمدن پدید می‌آید، نه از نوع چالش‌هایی که بین فرهنگ‌های مختلف، شکل می‌گیرد.

۵۲ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. چالش بلوک شرق و غرب از نوع چالش‌هایی بود که در درون یک فرهنگ و تمدن پدید

می‌آید.

۵۳ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. لیبرالیسم با تکیه بر شعار آزادی و خصوصاً آزادی اقتصادی راه استعمار را برای صاحبان ثروت

باز کرده و عدالت را در عرصه‌ی حیات انسانی نادیده انگاشته بود. بدین ترتیب، چالش و تضاد که چالش فقر و غناست،

در کشورهای غربی شکل گرفت.

۵۴ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. اقتصاد قرون وسطی براساس روابط اجتماعی ارباب - رعیتی بود که در آن کشاورزان وابسته

به زمین بودند و امکان جابه‌جایی نداشتند.

از نظر مالتوس جمعیت‌شناس انگلیسی، کسانی که در فقر متولد می‌شوند، حق حیات ندارند.

۵۵ گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

لیبرالیسم اولیه با تکیه بر شعار آزادی و به ویژه آزادی اقتصادی، راه استثمار را برای صاحبان ثروت باز کرد و عدالت را

نادیده گرفت. بدین ترتیب، نخستین چالش که چالش فقر و غناست در کشورهای غربی شکل گرفت.

لیبرالیسم اولیه کشاورزان را از بردگی رها کرد و به آنها اجازه مهاجرت دارد. سرمایه‌داران آزادانه بهره‌کشی از کارگران پرداختند. کارگران بردگان جدیدی بودند که ظاهراً از همه قید و بندهای پیشین آزاد شده بودند.

لیبرالیسم اولیه بیشتر رویکردی فردی و اقتصادی داشت. نظریه‌پردازان لیبرال، آزادی فعالیت صاحبان سرمایه را ضامن پیشرفت جامعه می‌دانستند.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. چالش فقر و غنا، اولین چالشی بود که در کشورهای غربی پدید آمد. نظریه‌پردازان لیبرال، آزادی فعالیت صاحبان سرمایه را ضامن پیشرفت جامعه می‌دانستند.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. جوامع سوسیالیستی با انتقاد از لیبرالیسم اولیه، عدالت اجتماعی و توزیع مناسب ثروت را شعار خود قرار می‌دادند اما آنها نیز با مشکلات اساسی مواجه شدند.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. اندیشمندان علوم اجتماعی و سیاسی در نقد لیبرالیسم اولیه، از دو مفهوم آزادی مثبت و منفی سخن گفته‌اند. نظرات آیزایا برلین در مورد این دو مفهوم ناظر بر این نکته است.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. سوسیالیسم و کمونیسم در مقابل فردگرایی لیبرال دو رویکرد جامعه‌گرا هستند. سوسیالیسم به مالکیت خصوصی معتقد است ولی برخلاف سرمایه‌داری آن را مطلق نمی‌داند ولی کمونیسم به مالکیت خصوصی قائل نیست.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. نظریه‌پردازان لیبرال، آزادی فعالیت صاحبان سرمایه را ضامن پیشرفت جامعه می‌دانستند و مخالف هر نوع مداخله‌ی دولت در اقتصاد بودند. آنان حتی کمک به مستمندان را بی‌هوده می‌دانستند.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. اقتصاد قرون وسطی براساس روابط اجتماعی ارباب رعیتی بود که در آن کشاورزان وابسته به زمین بودند و امکان جابه‌جایی نداشتند. روابط اجتماعی ارباب - رعیتی را درهم ریخت.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بررسی گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۱»: نادرست (این چالش مقطعی بود). - درست

گزینه‌ی «۲»: درست - نادرست (براساس اصطلاح مرکز و پیرامون جوامع غربی، چالش‌های درونی خود را از طریق بهره‌کشی از کشورهای غیرغربی حل می‌کنند).

گزینه‌ی «۳»: نادرست (چالش جهان دوقطبی چالشی مقطعی و درون فرهنگی بود). - درست

گزینه‌ی «۴»: نادرست (مارکس در چارچوب همان بنیان‌های فرهنگ غرب به حل چالش‌های جامعه‌ی خود می‌پرداخت). - نادرست (اصطلاح استعمارزده و استعمارگر را کسانی به کار می‌برند که به ابعاد فرهنگی چالش و نزاع بین کشورهای غنی و فقیر نیز توجه دارند).

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در استعمار قدیم، استعمارگران حضور مستقیم و آشکار داشتند اما در استعمار نو، استعمارگران پنهان و مجریان آشکارند.

در جامعه‌ی تغلب، مردم برای غلبه یافتن بر سایر ملت‌ها با یکدیگر همکاری می‌کنند و این هنگامی پیش می‌آید که همه‌ی آن‌ها، شیفته‌ی غلبه بر اقوام و ملل دیگر باشند. هدف این مردم خوار و مقهور کردن دیگران است. آن‌ها نمی‌خواهند ملت مقهور، مالک جان و مال خود و ... باشد. چنین افرادی دوست دارند بر یکایک مردم جامعه‌ی خود نیز چیره شوند ولی از آن‌جا که در یک جامعه، مردم برای بقای خود، غلبه بر اقوام دیگر و جلوگیری از غلبه‌ی اقوام دیگر بر خود به هم نیازمندند، ناچارند از چیرگی بر یکدیگر خودداری کنند. چنین مردمی گمان می‌برند که فقط آنان خوشبخت، پیروز و مورد رشک دیگران‌اند (و باید باشند) و از همه‌ی جوامع دیگر برترند. آن‌ها مردم جوامع دیگر را خوار و بی‌ارزش می‌شمرند.

استبداد قومی با وجود این‌که دارای هویتی غیراسلامی بود، به دلیل این‌که پشتوانه و پیشینه‌ای خارج از جهان اسلام نداشت، از رویارویی مستقیم با فرهنگ توانمندی اسلامی دوری می‌کرد و می‌کوشید با رعایت ظواهر اسلامی، ظاهر دینی خود را حفظ کند.

مارکسیسم، تفکری برگرفته از اندیشه‌های مارکس است که انقلاب طبقاتی (انقلاب کارگران علیه سرمایه‌داران) را تنها راه رهایی از چنگال نظام سرمایه‌داری و مشکلات آن می‌داند.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. ناتوانی در حل مسئله، وضعیت ناخوشایندی را ایجاد می‌کند که «ناکامی» نام دارد. ناکامی باعث پرخاشگری می‌شود. هر قدر شهروندان جامعه از مهارت‌های حل مسئله آگاه باشند، احتمال استفاده از روش‌های تهاجمی و پرخاشگری کمتر خواهد بود. بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) درماندگی آموخته‌شده زمانی ایجاد می‌شود که بین تلاش و فعالیت خود و نتایج کار رابطه‌ای نمی‌بینیم، دست از کار می‌کشیم.

۲) ناتوانی در حل مسئله علاوه بر ناکامی، باعث فشار روانی هم می‌شود اما تخریب صندلی‌های استادیوم ناشی از ناکامی و پرخاشگری است نه فشار روانی.

۴) تعارض محصول ناتوانی در تصمیم‌گیری است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. ویژگی‌های مسئله:

۱- مسئله یک فرآیند و جریان تحت کنترل است. وقتی فردی در حال حل مسئله است، کاملاً درگیر موضوع است و به آنچه انجام می‌دهد آگاهی کامل دارد. در جریان حل یک مسئله هر چه جدی‌تر باشیم احتمال انتخاب راه‌حل بهتر، بیشتر است.

۲- در مسئله، توانمندی‌های ما محدود است. اصولاً زمانی با مسئله مواجه می‌شویم که امکانات ما محدود باشد. بسیاری از افراد توانایی‌های خود را نمی‌شناسند. عدم شناسایی دقیق توانمندی‌های باعث استفاده از راه‌حل‌های غیرمنطقی می‌شود مانند کسی که صرفاً با خوردن قرص لاغری می‌خواهد کاهش وزن داشته و از راه‌های درست استفاده نکرده، ورزش و پرهیز غذایی نداشته باشد.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. انتقال و اثر نهفتگی هر دو از عوامل مؤثر در حل مسئله هستند. اثر تجربه گذشته همیشه آسان کردن راه‌حل نیست.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. هدف از تمرین‌های مختلف آموزشی، فقط دستیابی به راه‌حل آن مسئله خاص نیست، بلکه هدف آن است که در اثر حل مسئله، به اصول و قوانینی دست یابیم که در موقعیت‌های دیگر قابل استفاده باشد. به همین دلیل است که یادگیری حاصل از حل مسئله، در مقایسه با سایر یادگیری‌ها، قابل تعمیم است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. فرضیه یعنی جواب احتمالی به طرح سؤال و براساس حدس و گمان؛ در مرحله دوم بارش مغزی نیز فرد سعی می‌کند راه‌حل‌های مختلف و احتمالی حل مسئله را ارائه دهد.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. سه گزینه اول مربوط به روش‌های اکتشافی و گزینه آخر مربوط به روش‌های تحلیلی است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. اگر پس از اجرای یک روش، نتوانیم مسئله را حل کنیم، باید راه‌حل‌های جایگزین را انتخاب کنیم.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

فردی که در حال حل مسئله است، کاملاً درگیر موضوع است و به آنچه انجام می‌دهد، آگاهی کامل دارد.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. هر سه گزینه‌ی (۱)، (۲) و (۳) اشاره به روش‌های اکتشافی حل مسئله دارند، زیرا مبتنی بر احساس و نظر شخصی هستند، اما در گزینه‌ی (۴) زهرا به نیازسنجی واقعی پرداخته و مطابق با نیاز خواهرش هدیه‌ی لازم و مورد احتیاج او را خریداری کرده است که روش تحلیلی حل مسئله است. روش‌های تحلیلی، مورد قبول همه است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. کسی که روش‌های حل مسئله را می‌داند، در موقعیت‌های جدید از آن‌ها برای حل مسئله استفاده می‌کند. تأثیر یادگیری‌های گذشته بر حل مسئله را «انتقال» گویند.

گزینه‌های ۳ و ۴ تعریف اثر نهفتگی است.

مهم‌ترین دلیل عدم موفقیت برخی افراد در حل مسائلی مانند «هشت سکه» پیروی صرف از تجربه‌ی گذشته است. تجربه‌ی گذشته در صورت بازبینی راهگشای مفیدی خواهد بود.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مسئله‌هایی که در علوم انسانی با آن‌ها مواجه هستیم، عمدتاً از نوع «خوب تعریف نشده» هستند. در حالی که مسئله‌های علوم دیگر این گونه نیست. «حل معادله‌ی جبری دو مجهولی» مسئله‌ای است که در آن موقعیت اولیه را به راحتی می‌توان تعیین کرد، فهرست اقدامات مشخصی در دسترس است، هدف را به راحتی می‌توان تعیین کرد و امکان تضمین دستیابی به هدف وجود دارد؛ در نتیجه از نوع «خوب تعریف شده» است. در حالی که «ایجاد حمایت‌های اجتماعی از افراد معتاد» این ویژگی‌ها را ندارد و جزو مسائل علوم انسانی است که «خوب تعریف نشده» محسوب می‌شود.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. تأثیر یادگیری‌های گذشته بر حل مسئله را انتقال گویند. کسی که دوچرخه سواری می‌داند، موتورسواری را زودتر یاد می‌گیرد. در این مثال، تجربه گذشته فرد، یادگیری جدید را آسان کرده است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تأثیر یادگیری‌های گذشته بر حل مسئله را انتقال گویند.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. تشخیص مسئله با احساس مبهم از یک مسئله متفاوت است.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

روش شروع از آخر: این روش، بیشتر، در حل مسائل ریاضی کاربرد دارد.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. خطاهای سایر گزینه‌ها:

- (۱) ممکن نیست (لایستطیع: نمی‌تواند) - در (اضافی است) - پنهان شود («يُضْمِر» متعدی است نه لازم: پنهان کند).
 (۳) جز آن چیزهایی که (لأَنَّهُ: زیرا آن) - نمایان شود (دلیلی برای التزامی ترجمه کردن «يُظْهِر» وجود ندارد).
 (۴) امکان ندارد که ... بتواند (لایستطیع: نمی‌تواند) - آشکار می‌کند («يُظْهِر» لازم است نه متعدی).

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

ترجمه‌ی کلمات مهم: مِنْ خِصَالِ الْمُؤْمِنِينَ أَنَّهُمْ: از ویژگی‌های مؤمنان این است که آنان/ يَفْكُونُ: آزاد می‌کنند/ الْأَسْرَى: اسیران را/ يُطْعِمُونَ: غذا می‌دهند، سیر می‌کنند / الْجَوْعَى: گرسنگان را (جمع جائع)/ لَنْ يَزْدُوا: برنخواهند گرداند/ أَحَدًا: احدی را/ مِنْ عِنْدِهِمْ: از پیش خود/ خَائِبًا: ناامید
 بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) «اقدام به» معادلی در عبارت ندارد. «لَنْ يَزْدُوا: برنخواهند گرداند» نادرست ترجمه شده است.
 (۲) «يُطْعِمُونَ: غذا می‌دهند» نه «سیر می‌کنند». «لَنْ + فعل مضارع» معادل مستقبل منفی است و باید با فعل کمکی «نخواه» ترجمه شود.
 (۳) «مؤمنان صفاتی دارند، از جمله» نادرست است و ترجمه‌ی عبارت دیگری است. «أَحَدًا» مفعول است نه فاعل. «لَنْ يَزْدُوا» نادرست ترجمه شده است.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. خطاها به‌ترتیب:

- (۱) انجام می‌دهد. می‌داند (۲) دعایش. پنهان می‌کنند (۳) گناه. کارها. آگاه است

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

ترجمه‌ی عبارت سؤال: «کسی چیزی را پنهان نکرد، مگر اینکه در لغزش‌های زبانش و جای‌جای چهره‌اش نمایان شد.»
 بررسی گزینه‌ها:

- (۱) مفهوم: اندازه نگه داشتن حد و حدود.
 (۲) مفهوم: پرهیز از طمع و آزمندی.
 (۳) مفهوم: همانند عبارت سؤال.
 (۴) مفهوم: درسرهای زبان برای انسان.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

بررسی گزینه‌ها:

- (۱) «مسافران» اسم نکره و «ما کانت ...» جمله‌ی وصفیه است. [در این گزینه «مسافران» فاعل جمله است که «موصوف یا منعوت» برای جمله وصفیه واقع شده است].
 (۲) «حسین» اسم علم است و نکره نیست!
 (۳) «أدویة» خبر است نه فاعل (هر چند جمله‌ی وصفیه دارد).
 (۴) «واحد» صفت از نوع اسم است نه جمله!

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

قید «أَمْسَ: دیروز» نشان می‌دهد که فعل مضارع نیاز نداریم. (رد گزینه‌های ۱ و ۴) چون «كُتِبَ» جمع غیر انسان است، ضمیر مربوط به آن باید به صورت مفرد مؤنث «ها» بیاید. (رد گزینه‌های ۱ و ۳)

ترجمه‌ی عبارت: برادرم چیزی را پنهان کرد یعنی او

ترجمه‌ی گزینه‌ها:

۱) آن را دور از دیدگان قرار داد.

۲) برای همه آن را شکار کرد.

۳) آن را گم کرد و پیدایش نکرد.

۴) آن را واقعاً انکار کرد.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

«أشاهدُ: می‌بینم» (به صورت معلوم) و «طالباً» (بر وزن «فَاعِلٍ») اسم فاعل است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

ترجمه‌ی عبارت: «[گاهی] بادها به سمتی می‌وزند که کشتی‌ها تمایل ندارند».

بررسی گزینه‌ها:

۱) هرآنچه که زحمتی برایش کشیده نشده، به راحتی از دست می‌رود.

۲) اینچنین نیست که آدمی هرآنچه را آرزو کند، به آن برسد. (هم‌مفهوم با سؤال)

۳) هر که ستمی کند، جزایش شدیدتر از آن است.

۴) کاری که انجام شده، راه بازگشتی ندارد.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

المفردات الفارسیّة: واژگان فارسی / مُنذُ: از زمان

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. صورت سؤال، جمله فعلیه‌ای را خواسته که اسم نکره را توصیف کرده باشد. (جمله‌ی وصفیه):

در گزینه‌ی «۳»، جمله‌ی فعلیه‌ی «قد حذف ...»، اسم نکره‌ی «تلمیذان» را توصیف کرده است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۱»: فعل «یتظاهر» اسم معرفه‌ی «التَّغْلِب» را توضیح می‌دهد و نمی‌تواند جمله‌ی وصفیه باشد.

گزینه‌ی «۲»: چون قبل از فعل «يَسْحَبُ» حرف «ف» آمده است، پس نمی‌تواند اسم نکره‌ی «إِعْصَارٌ» را توصیف کند.

گزینه‌ی «۴»: در این گزینه اسم نکره‌ای قبل از فعل «حاولوا» وجود ندارد که توصیف شود.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. رد گزینه‌ها:

۱- مضاف‌إلیه ۳- فاعله أحد

۴- جواب الشرط [چون بعد از اسم نکره «أحداً» آمده، جمله‌ی وصفیه است. فعل شرط: رأى / جواب شرط: فهو عمیل]

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. فعل بعد از اسم نکره، آن را توضیح می‌دهد. (به روستای سرسبزی که عکسش را از قبل دیده

بود، سفر کرد.)

- ۱) از بازیکنی ایرانی استقبال کردیم که در مسابقات جهانی برنده شده بود. «فاز» فعل ماضی است که بعد از فعل ماضی «استقبلنا» آمده و به صورت ماضی بعید ترجمه می‌شود.
- ۲) به دنبال کتابی می‌گردم که مرا در نوشتن مقاله‌ام کمک کند (کمک می‌کند)
- ۳) «يُساعد» فعل مضارعی است که بعد از فعل مضارع «أَفْتَشُ» آمده، پس می‌توان آن را به صورت مضارع التزامی و یا مضارع اخباری ترجمه کرد.
- ۴) دانش آموز وارد کتابخانه شد تا به دنبال معجم دهخدا بگردد.
- بعد از «حتی» که از حروف ناصبه است، فعل به صورت مضارع التزامی ترجمه می‌شود.
- ۴) بادهای شدیدی وزید و خانه‌های بسیاری را خراب کرد.
- در این گزینه نمی‌توان «خَرَبَت» را به صورت ماضی بعید ترجمه کرد.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در این گزینه، صفت وجود ندارد و «قَلِيلٌ» نقش فاعل را دارد!

- در گزینه ۱، دو نوع صفت وجود دارد. «الطَّبَّيَّةُ» صفت از نوع اسم است و «تُسْتَعْمَلُ...» صفت از نوع جمله است. در گزینه ۲، «مکان» اسم نکره و «يُفَحَّصُ...» صفت آن از نوع جمله است! در گزینه ۴، «مُذْنِبٌ» اسم نکره و «يُصْلَحُ...» صفت آن از نوع جمله است!

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. خطاهای سایر گزینه‌ها:

- ۱) «كُنْتُ اشتریتُ» ماضی بعید است در حالی که «خریدم» ماضی ساده است.
- ۲) «هذا يوم» یعنی «این روزی است که ...» - «آن را» در تعریب لحاظ نشده است.
- ۳) «الكتاب» اشتباه است، زیرا «کتابی» نکره است - «أسبوع» یعنی «یک هفته» و غلط است.
- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. «کبری» صفت «بیت» است بنابراین باید مفرد مذکر باشد نه مؤنث! در نتیجه «أكبر» صحیح است!

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

- معادل دقیق مصراع به کار رفته در گزینه ۳: «آزموده را آزمودن خطاست!»
- تشریح سایر گزینه‌ها:
- گزینه ۱: «۱»: مفهوم: هر انسانی، با یادگرفتن یک زبان جدید، توانایی و شخصیت جدیدی به خود اضافه می‌کند!
- گزینه ۲: «۲»: مفهوم: قبل از سخن گفتن، باید حتماً فکر کرد!
- گزینه ۴: «۴»: مفهوم: هر اندیشه و احساسی به نوعی در ظاهر و کلام شخص پدیدار می‌شود!

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

- توضیح: سؤال گزینه‌ای را خواسته است که جمله‌ای داشته باشد تا قبلش را توضیح دهد (یعنی جمله‌ی وصفی که اسم نکره را توضیح می‌دهد).
- بررسی گزینه‌ها:
- ۱- «يُتَّخَذُ» فعل مجهول مضارع و خبر برای اسم معرفه‌ی قبل خود است.
- ۲- «تُشَاهِدُ»: جواب شرط است.
- ۳- «و هو مَخْبُوءٌ»: واو حالیه و جمله‌ی بعدش حالیه است که حالت را بیان می‌کند.
- ۴- «عِلْمٌ» اسم نکره و «تَنْفَعُ» جمله‌ی وصفی است که توضیحی در مورد «علم» است.

«احتیال» به معنای فریبکاری است و تنها گزینه‌ای که با آن ارتباط ندارد همین گزینه است که به راز داری اشاره می‌کند (کسی چیزی را پنهان نکرد مگر اینکه در لغزش‌های زبانش و همه‌جای چهره‌اش آشکار شد). ردّ گزینه‌ها:
 (۱) دروغگو مانند سراب است و دور را به تو نزدیک و نزدیک را از تو دور می‌سازد.
 (۳) چه خیانت بزرگی است که به برادرت سخنی را بگویی و او باورت کند در حالی که دروغ می‌گویی.
 (۴) با نماز و روزه‌شان فریب نخورید و آن‌ها را هنگام راستگویی و امانتداری بیازمایید. همانطور که مشخص است هر سه گزینه دیگر به فریبکاری اشاره دارند.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. دهقانان در سده‌های نخستین هجری، علاوه بر مشارکت در امور محلی، نقش مهمی در حفظ و انتقال فرهنگ ایرانی از دوره‌ی باستان به دوره‌ی اسلامی ایفا کردند.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. روابط حکومت علویان طبرستان با عباسیان همواره خصمانه بود؛ زیرا آن‌ها عباسیان را غاصب خلافت می‌دانستند. به همین دلیل، دوران حکومت آنان به کشمکش و جنگ با سپاهیان خلیفه و لشکریان طاهریان و سامانیان که متحد خلافت بودند، سپری شد.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. ابن‌سینا برای نخستین بار در دانشنامه‌ی علایی یک دوره فلسفه را به زبان فارسی تألیف کرد.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. هنر سفالگری سلجوقی گرچه به کیفیت دوره‌ی سامانی نرسید، اما با استفاده از نقوش جانوری و گیاهی توسعه یافت و مراکز مهم سفالگری عصر سامانی از شرق ایران یعنی نیشابور و سمرقند، به تدریج به مناطق مرکزی مانند کاشان انتقال یافت.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در عصر آل‌بویه مراسم عزاداری امام حسین (ع) در عاشورا و جشن عید غدیر خم با شکوه و عظمت برگزار می‌شد. هم‌چنین در آن دوره، حرم امامان شیعه در عراق مرمت و بازسازی شد و سنت زیارت رو به گسترش نهاد.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. رابطه‌ی صفاریان با خلافت عباسی فراز و نشیب زیادی را طی کرد. با آن‌که یعقوب بدون فرمان و بی‌اجازه‌ی خلیفه‌ی عباسی به قدرت رسید، اما موفقیت‌های او در سرکوب خوارج و جهاد با کفار مرزهای شرقی، موجب شد که خلیفه فرمان حکومت سیستان، کابل و بلخ را برای وی بفرستد. با این حال، پس از حمله‌ی یعقوب به نیشابور و از میان برداشتن حکومت طاهریان و سپس لشکرکشی ناموفق امیر صفاری به بغداد، روابط دو طرف به خصومت گرایید.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. دانش پزشکی ایران باستان از طریق مدرسه‌ی جندی‌شاپور به دوره‌ی اسلامی انتقال یافت و نخستین آثار مستقل پزشکی عصر اسلامی به دست استادان آن مدرسه نوشته شد. جرجیس‌بن جبرائیل (د پس از ۱۵۲ ق)، رئیس مدرسه‌ی جندی‌شاپور و پزشک پراوازه‌ی ایرانی به بغداد رفت و به دنبال او گروه دیگری از پزشکان آن مرکز علمی، راهی مرکز خلافت عباسی شدند.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ابونصر محمد بن محمد معروف به فارابی فیلسوف بزرگ ایرانی، فلسفه‌ی مشایی را که تلفیقی از جهان‌بینی اسلام و فلسفه‌ی ارسطویی و نوافلاطونی بود، پایه‌گذاری کرد.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. رساله‌ی آبله و سرخک (الجدری و الحصبة) محمد زکریای رازی حاوی کهن‌ترین توصیف درباره‌ی بیماری آبله است و اثری ارزشمند در علم پزشکی به شمار می‌رود.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. پس از طاهر، حکومت خراسان، در خاندان او موروثی شد و بدین‌گونه نخستین سلسله‌ی مسلمان ایرانی شکل گرفت.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

درس ۹ صفحه ۹۴

به قدرت رسیدن سلسله‌های ایرانی در سده‌های سوم تا پنجم هجری آثار و پیامدهای عمیق و گسترده‌ای بر ایران و ایرانیان داشت. البته میزان تأثیرگذاری همه امیران و سلسله‌ها به یک اندازه نبود. طاهر ذوالیمینین و یعقوب لیث صفاری و نیز امیران سلسله‌های سامانیان و آل بویه که بر قلمرو وسیع‌تری فرمان می‌راندند، به مراتب تأثیر بیشتری داشتند.

مهم‌ترین پیامد سیاسی ظهور حکومت‌های ایرانی، کاهش و زوال تدریجی سلطه‌ی سیاسی - نظامی خلفای عباسی بر ایران بود.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. سلسله‌ی طاهریان و سامانیان، ریشه در خاندان‌های کهن دهقانی منطقه‌ی خراسان و ماوراءالنهر داشتند. رد سایر گزینه‌ها:

آل بویه: این سلسله را پسران ابوشجاع بویه از اهالی دیلم که قبلاً به صیادی مشغول بودند، ایجاد کردند. صفاریان: این سلسله، توسط یعقوب لیث صفاری که رویگرزاده بود، تأسیس شد.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. وقتی اروپاییان با پیشرفت در دریانوردی، سرزمین‌های نو را کشف کردند، در آمریکای شمالی، استرالیا و نیوزیلند، زبان انگلیسی گسترش یافت، در مستعمرات آن‌ها در قاره‌های آفریقا، آمریکای جنوبی و بخش‌هایی از آسیا نیز زبان‌های انگلیسی، اسپانیایی، پرتغالی و فرانسوی رواج پیدا کرد. در قرن بیستم و بیست‌ویکم، با پیشرفت‌های صنعتی و گسترش ارتباطات، برخی زبان‌ها مانند انگلیسی در سراسر جهان به‌کار گرفته شد. (رد گزینه‌ی ۲)

امروزه از زبان انگلیسی در اغلب نرم‌افزارهای رایانه‌ای، برای پایش رفت‌وآمد هواپیماها و کشتی‌ها، و نیز در متون علمی و تحقیقاتی بین‌المللی استفاده می‌شود. (رد گزینه‌های ۳ و ۴)

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. کانادا، کشوری انگلیسی زبان است، اما زبان رسمی ایالت کبک در این کشور، فرانسوی است و مسئولان آن ایالت سعی می‌کنند که زبان فرانسوی را ترویج دهند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: دین مسیحیت در آسیا ظهور کرد اما امروزه شمار پیروان آن در قاره‌های اروپا، آمریکا، استرالیا و نیوزیلند بیشتر است.

گزینه‌ی «۲»: عربی، زبان قرآن است و با آنکه قرآن به بسیاری از زبان‌های دنیا ترجمه شده است، میلیون‌ها نفر از مسلمانان جهان آن را به زبان اصلی (عربی) می‌خوانند و می‌آموزند و به همین دلیل، اهمیت ویژه‌ای دارد.

گزینه‌ی «۴»: در قرن ۱۵ و ۱۶ (عصر اکتشافات جغرافیایی) هنگامی که اروپاییان در دریانوردی پیشرفت و سرزمین‌های نو را کشف کردند در آمریکای شمالی، استرالیا و نیوزیلند زبان انگلیسی گسترش یافت.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ظهور دین مسیحیت در آسیا، همه‌گیری بیماری کووید ۱۹ و پراکندگی پیروان دین یهود در نواحی بزرگ بازرگانی همگی مربوط به پدیده‌ی پخش یا انتشار است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. دین آنیمیس (مذاهب قبیله‌ای) جزء ادیان مبتنی بر پرستش غیرخدای یگانه می‌باشد. به‌طور کلی ادیان بر قوانین اجتماعی، عقاید، رفتارها، ارزش‌های اخلاقی، آیین‌ها و مراسم و همچنین پدیده‌های قابل مشاهده اثر می‌گذارد.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. دین یکی از شاخص‌های مهم فرهنگی است. امروزه بیش از یک‌ونیم میلیارد نفر از مردم جهان، مسلمان‌اند و علاوه بر آسیا و آفریقا در سایر قاره‌ها پراکنده‌اند. تشیع و تسنن دو مذهب بزرگ اسلام هستند.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. به‌طور کلی پخش فرهنگی به دو صورت مستقیم و غیرمستقیم صورت می‌گیرد؛ گاهی دو ناحیه فرهنگی به هم خیلی نزدیک‌اند و پدیده فرهنگی در اثر تماس مستقیم مردم، از ناحیه‌ای به ناحیه دیگر منتقل می‌شود؛ و گاهی پخش و انتشار از یک فرهنگ به فرهنگ‌های دیگر بدون آنکه فرهنگ‌ها در تماس مستقیم با یکدیگر باشند، اتفاق می‌افتد. امروزه برخلاف گذشته، با توجه به گسترش رسانه‌ها، نوع دوم پخش فرهنگی غالب است و رسانه‌ها نقش عمده‌ای در تغییر علائق، رفتارها، سبک زندگی روزانه (شیوه لباس پوشیدن، نوع غذا، تفریحات و ...) حتی در نواحی دورافتاده دارند.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. خانواده زبانی آفرو - آسیایی از مهم‌ترین خانواده‌های زبانی به‌شمار می‌رود و معروف‌ترین زبان آن، یعنی زبان عربی، زبان رسمی بیشتر از ۲۰ ناحیه سیاسی ملی یا کشور است. توجه داشته باشید که دومین خانواده بزرگ زبانی از نظر تعداد سخنگو، خانواده زبانی چینی - تبتی است و بزرگ‌ترین خانواده زبانی از نظر وسعت و پراکندگی نیز خانواده زبانی هند و اروپایی است. صفحات ۶۹ و ۷۰

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بیش‌ترین پراکندگی زبانی در کشور سوئیس مربوط به زبان آلمانی است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در مجاورت مرز ایالات متحده آمریکا و مکزیک، زبان‌های انگلیسی و اسپانیایی رواج دارد.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در این سؤال توجه به سه موضوع اصلی خانواده زبانی (مجموعه زبان‌هایی با ریشه مشترک)، قومیت و زبان باید توجه داشت. بنابراین در خانواده زبانی آفرو - آسیایی، دو زیرمجموعه گروه زبانی مطرح شده است. الف - زبان قوم سامی که دارای زبان‌های مختلفی است. در این گروه، قومیت‌های عرب و یهود به عنوان اقوام سامی به این زبان‌ها تکلم می‌کنند. ب - زبان قوم حامی که همچنین که دارای زبان‌های مختلفی است. در این گروه، برخی قومیت‌های مردم شمال آفریقا هستند که به این گروه‌های زبانی تکلم می‌کنند.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. زبان قوم سامی، زبان مردم عرب و یهود است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. زبان رایج مردم زردپوست ناحیه آسیای شرقی از خانواده زبانی «زبان‌های آسیای شرقی» و زبان مردم هند، از خانواده زبانی «هند و اروپایی» است. به آن دسته از زبان‌ها که یک ریشه اصلی دارند، خانواده زبانی می‌گویند.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. «شرط اول سخن گفتن عاشق شدن است» یک قضیه‌ی حلی است و تنها به این سبب که جمله دارای کلمه‌ی شرط است نباید پنداشت قضیه و جمله‌ی شرطی است. گزینه‌های ۲ و ۴ جمله‌های انشائی‌اند و گزینه‌ی ۳ قضیه و جمله‌ی شرطی است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. حافظ در اینجا به معنای شخص حافظ است و صفت نیست، پس جزئی است.
در گزینه ۱: زاغی، مفهوم کلی است و لذا قضیه، محصوره است. در گزینه ۲: خورشید، یک مفهوم کلی است.
گزینه ۴: قضیه نیست، منادا است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.
گزینه ۲: «او» به قرینه معنوی حذف شده و تصویری جزئی است که در این قضیه موضوع قرار گرفته است (قضیه شخصی).

گزینه ۱: اصلاً قضیه نیست جمله امری و انشایی است.
در گزینه ۴ شلوغ‌ترین شهر جهان، موضوع کلی و قضیه محصوره است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. گزینه‌های ۱، ۳، ۴ جمله‌های انشایی هستند و قضیه به شمار نمی‌روند. «اگرم در نگشایی ز ره بام در آیم» قضیه شرطی است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در قضایای حملی اگر موضوع قضیه، مفهومی جزئی باشد آن را شخصی و اگر موضوع قضیه، کلی باشد آن را محصوره می‌نامند. قضایای محصوره از لحاظ کیفیت یا موجه‌اند یا سالبه، و از لحاظ کمیت نیز یا کلیه هستند یا جزئی.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. موارد ب، ج و د انشایی هستند.
ب و ج جملات امری هستند و مصراع اول د، جمله ندا می‌باشد.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. کلی و جزئی بودن سور قضیه که مربوط به مصادیق موضوع است، با جزئی و کلی بودن موضوع قضیه که مربوط به مفهوم موضوع است، متفاوت است. گزینه ۲ قضیه‌ای است که موضوع جزئی دارد و قضیه شخصی است و با دیگر گزینه‌ها که محصوره هستند، متفاوت است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در برخی قضایا ممکن است موضوع محذوف باشد، مانند «همه موفق شدند» موضوع آن می‌تواند دانشجویان و یا هر امر دیگری باشد که به قرینه حذف شده است.
بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) در قضایای حملی، محمول وصف و حالت موضوع است نه موضوع وصف و حالت محمول.
۲) به قضیه‌ای که در آن به اتصال یا انفصال میان دو نسبت حکم می‌شود، قضیه شرطی می‌گویند.
۴) برخی قضایای حملی را می‌توان به قضیه شرطی تبدیل کرد و برخی قضایای شرطی را می‌توان به قضیه حملی تبدیل کرد. مانند: هر دانایی توانا است. (قضیه حملی) $\longleftrightarrow$ اگر دانا باشید توانا خواهید بود. (قضیه شرطی)

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. یار تو کیست بر سر چشم منش نشان = پرسشی است.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. قضیه شخصی، قضیه‌ای است که در آن موضوع یک مجموعه‌ی خاص است. اما توجه داشته باشید که در قضیه حملی شخصی کل محمول یک بار بر موضوع که یک مجموعه‌ی خاص از افراد است حمل می‌شود. اما اگر موضوع یک مجموعه‌ی خاص باشد و محمول بتواند به دفعات متعدد هر بار بر یکی از افراد و مصادیق آن مجموعه‌ی خاص حمل شود، قضیه محصوره است. گزینه‌ی ۴ قضیه شخصی و سایر گزینه‌ها محصوره هستند.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در این دوره هراکلیتوس علاوه بر حس به عقل هم اهمیت می‌داد، ولی پارمنیدس برای شناخت حسی اعتبار قائل نبود. پس در این دوره میان دانشمندان در حوزه‌ی معرفت‌شناسی اختلاف نظر وجود داشت. دقت کنید که در این دوره، معرفت‌شناسی به‌طور مستقل مطرح نبود و ذیل مباحث هستی‌شناسانه قرار می‌گرفت.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. ممکن است انسان در توانایی خود برای شناخت برخی امور شک کند، اما این شک غیر از شک در اصل امکان شناخت است و به معنای انکار آن نمی‌باشد.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. گاهی انسان در توانایی خویش برای شناخت برخی امور، شک می‌کند (شکاکیت نسبی) که امری محتمل است. در حالی‌که شکاکیت مطلق، نشدنی است یعنی شک در اصل دانستن و همه‌ی دانسته‌ها چون هم معنای معرفت و هم امکان معرفت همگی، بدیهی و روشن است. گزینه ۳ هم درست است ولی گزینه‌ی ۲ کامل‌تر است.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. نظریه‌ی وجود منظومه‌های دیگر در کیهان، از نوع دستیابی به علم جدید است و عدم اعتقاد به زمین تخت‌گرایی نیز از جمله موارد تصحیح معلومات گذشتگان است.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. بشر به طور طبیعی به امکان شناخت خود و پدیده‌های دیگر باور دارد و وجود اشتباه را به معنای ناتوانی در کسب معرفت تلقی نمی‌کند.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. گاهی به مسائلی فراتر از مسائل محسوس و پیرامونی فکر می‌کنیم؛ مثلاً درباره‌ی گذشته و آینده، یا درباره‌ی موجودات نامحسوس و جهانی غیر از جهان مادی می‌اندیشیم و برای خود نظر و باوری هم داریم.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. معنا و مفهوم معرفت و شناخت، روشن است و نیاز به تعریف ندارد؛ اگر ابهامی هم از جهت کلمه و لغت باشد حداکثر با بیان معادلی ابهام رفع می‌شود؛ مثلاً می‌گوییم معرفت، همان دانستن و آگاهی نسبت به چیزی است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. توجه ویژه‌ی کانت، فیلسوف قرن ۱۸ آلمان، به شناخت سبب شد که شاخه‌ی «معرفت‌شناسی» در فلسفه رشد بیش‌تری کند و فیلسوفان بیش‌تری در دوره‌ی جدید بدان بپردازند.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. گرچه از مباحث معرفت‌شناسی در دوره‌ی قرون وسطی صحبتی نشده؛ اما می‌دانیم که نخستین فیلسوفان دوره‌ی جدید، سعی کردند بر شناخت تجربی تأکید بیش‌تری داشته باشند و همین امر موجب پیشرفت علوم تجربی شد. بنابراین، در دوره‌ی قرون وسطی، بر تجربه تأکید نمی‌کرده‌اند. بررسی سایر گزینه‌ها: گزینه‌ی ۲: معرفت‌شناسی در دوره‌ی جدید فلسفه‌ی اروپا بود که به بخش مستقل در فلسفه تبدیل شد نه یونان. گزینه‌ی ۳: فیلسوفان مسلمان نیز به مباحث معرفت‌شناسی توجه داشتند. گزینه‌ی ۴: تلاش‌ها و مباحثات کانت موجب شکل‌گیری معرفت‌شناسی شد نه دکارت.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. نظریه‌ی معرفت، همان معرفت‌شناسی است و پیش‌تر وجود نداشت که بعداً به شکل معرفت‌شناسی درآید (رد گزینه‌ی ۱). مباحث معرفت‌شناسی هیچ‌گاه از حیطه‌ی فلسفه خارج نبود (رد گزینه‌ی ۳). در دوره‌ی جدید، معرفت‌شناسی دیگر در ضمن دیگر مباحثی فلسفی مطرح نبود و خود شاخه‌ای مستقل در فلسفه شد (رد گزینه‌ی ۴).

الف) مجموع افراد شاغل و بیکار برابر با جمعیت فعال است.

$$\text{نرخ بیکاری} = \frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}} \times 100$$

$$\text{نرخ بیکاری} = \frac{32}{80} \times 100 = 40 \text{ درصد}$$

ب) جمعیت فعال افرادی هستند که یا مشغول به کارند یا به دنبال کار می‌کردند. افرادی که در سن کار (بالای ۱۵ سال) قرار دارند، ولی شاغل و یا بیکار نیستند، در جمعیت غیرفعال دسته‌بندی می‌شوند، مانند زنان خانه‌دار.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. گزینه‌های ۱، ۳ و ۴ مربوط به مسئولیت‌های اجتماعی مردم است در حالی که گزینه ۲ وظیفه‌ی دولت است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. مطابق با معیار بانک جهانی، افرادی که زیر ۱/۹ دلار درآمد دارند، زیر خط فقر مطلق‌اند. انتخاب فلزات موجب گسترش تجارت در داخل کشورها و بین ملت‌ها شد. در دوران قاجار ایران، فرصت طلایی خود را برای جبران کاستی‌ها از دست داد.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. الف) با توجه به دسته‌بندی جمعیت کشور به صورت:

جمعیت کل کشور: - زیر ۱۵ سال، - ۱۵ سال و بالاتر (غیرفعال - فعال ← شاغل و بیکار).

برای تعیین جمعیت فعال، کفایت مجموع جمعیت غیرفعال و زیر ۱۵ سال را از جمعیت کل کشور کم کنیم.

$$\text{جمعیت فعال} \Rightarrow 56 - \left[12 + \left(\frac{1}{7} \times 56 \right) \right] = 56 - [12 + 8] = 36$$

نکته: جمعیت بازنشستگان جزء جمعیت غیرفعال بوده و در آن لحاظ شده است.

ب)

جمعیت شاغل - جمعیت فعال $\Rightarrow$ جمعیت بیکار

$$12 = (36 - 3 \times 8) = \text{جمعیت بیکار} \Rightarrow$$

$$\text{نرخ بیکاری} = \frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}} \times 100 = \frac{12}{36} \times 100 = 33\%$$

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بیکاری ساختاری، بیکاری که ناشی از عدم تطبیق بین افراد جویای کار و انواع شغل‌های

موجود به دلایلی از جمله عدم تطبیق مهارت‌هاست. بیکاری اصطلاحی، این نوع بیکاری شامل کسانی می‌شود که شغل

قبلی خود را به دلایلی رها کرده و به امید یافتن شغلی بهتر در جست‌وجوی کار هستند.

همچنین شامل کسانی است که به تازگی در حال ورود به بازار کار هستند.

الف) بیکاری که هنگام رکود اقتصادی رخ می‌دهد بیکاری دوره‌ای است که در نتیجه رکود اقتصادی کارخانه عده‌ای از کارگران خود را بیکار می‌کند.

ب) برای به دست آوردن نرخ بیکاری ابتدا جمعیت فعال و غیرفعال را حساب می‌کنیم پس طبق فرمول جایگذاری

$$\text{نرخ بیکاری} = \frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}} \times 100 \Rightarrow \text{نرخ بیکاری} = \frac{3}{12} \times 100 = 25\% \text{ درصد ۲۵ می‌کنیم.}$$

ج) برای جمعیت غیرفعال، ابتدا جمعیت بیکار و شاغل را جمع می‌کنیم و جمعیت فعال را به دست می‌آوریم. سپس جمعیت فعال را از کل جمعیت کم می‌کنیم و جمعیت غیرفعال را به دست می‌آوریم که ۲۳ میلیون نفر می‌شود.

جمعیت زیر ۱۵ سال - جمعیت کل = جمعیت ۱۵ سال و بالاتر

$$\text{نفر } 26,000,000 = 14,000,000 - 40,000,000 = \text{جمعیت } 15 \text{ سال و بالاتر}$$

۴۰ درصد جمعیت ۱۵ سال و بالاتر جزو جمعیت غیرفعال می‌باشند، در نتیجه ۶۰ درصد جمعیت ۱۵ سال و بالاتر جزو

$$\text{جمعیت فعال می‌باشند.} \quad \text{جمعیت } 15 \text{ سال و بالاتر} = \frac{60}{100} \times \text{جمعیت فعال}$$

$$\text{نفر } 15,600,000 = \frac{6}{100} \times 26,000,000 = \text{جمعیت فعال}$$

جمعیت شاغل - جمعیت فعال = جمعیت بیکار

$$\text{نفر } 5,460,000 = 15,600,000 - 10,140,000 = \text{جمعیت بیکار}$$

$$\text{نرخ بیکاری} = \frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}} \times 100 = \frac{5,460,000}{15,600,000} \times 100 = 35\% \text{ درصد ۳۵}$$

بیکاری دوره‌ای: بیکاری که هنگام رکود اقتصادی رخ می‌دهد، در این دوره تولید کاهش می‌یابد و به همین دلیل شرکت‌ها استخدام خود را متوقف می‌کنند یا بخشی از نیروهای خود را بیکار می‌کنند.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. برخی تولیدکنندگان از بازپرداخت وام‌های کلان بانکی و یا از نبود فضای مناسب کسب و کار

گلایه دارند. گاهی برخی از آن‌ها برای راه‌اندازی یک کارگاه تولیدی یا اضافه کردن خط تولید جدید، باید ماه‌ها و حتی

سال‌ها در انتظار مجوزهای دولتی باشند و در پیچ و خم‌های اداری سازمان‌ها و نهادهای معطل بمانند. گاهی

قانون‌گذاری‌های متعدد، متناقض و دائماً در حال تغییر، بر بی‌ثباتی فضای کسب و کار دامن می‌زنند. تصور کنید به عنوان

یک تولیدکننده، سال‌ها برای تولید یک محصول وقت و سرمایه گذاشته‌اید و کارگاهی راه انداخته‌اید، ناگهان قانون

جدیدی ابلاغ می‌شود که تولید محصول موردنظر شما را غیرقانونی اعلام می‌کند یا واردات آن را آزاد می‌سازد. چه

احساسی به شما دست می‌دهد؟

(ب)

پس $\rightarrow ۷۲ = \text{مجموع جمعیت گروه‌های فعال و غیرفعال} = \text{جمعیت افراد ۱۵ سال به بالا}$
 میلیون نفر $= ۱۲۰ - ۷۲ = ۴۸$ = جمعیت ۱۵ سال به بالا - جمعیت کل = جمعیت زیر ۱۵ سال

پس $\rightarrow$ میلیون نفر ۱۸ = جمعیت افراد ۱۵ سال به بالایی که در جستجوی کار نیستند = جمعیت افراد غیرفعال
 میلیون نفر ۵۴ $= ۷۲ - ۱۸$ = جمعیت غیرفعال - جمعیت افراد ۱۵ سال به بالا = جمعیت فعال

(الف)

$\rightarrow ۵۴ = ۵x + x \Rightarrow$ جمعیت بیکار + جمعیت شاغل = جمعیت افراد فعال
 میلیون نفر (جمعیت بیکار) $= ۹ = \frac{۵۴}{۶} \rightarrow x = \frac{۵۴}{۶}$

$\frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}} = \frac{۹}{۵۴} = \frac{۱}{۶} \approx ۱۶/۵\%$ = نرخ بیکاری

میلیون نفر $۴۵ = ۵ \times ۹$ = جمعیت شاغل

(پ)

نفر $۹۹۰,۰۰۰ = ۱۱\% \times ۹,۰۰۰,۰۰۰$ = جمعیت افرادی که موفق به پیدا کردن کار شده‌اند
 جمعیت بیکار قبلی

نفر $۴۵,۹۹۰,۰۰۰ = ۹۹۰,۰۰۰ + ۴۵,۰۰۰,۰۰۰$ = جمعیت شاغل جدید

اما این تغییرات تأثیری در جمعیت فعال کشور نمی‌گذارد، زیرا جمعیت فعال از مجموع جمعیت‌های شاغل و بیکار تشکیل شده که کاهش یکی و اضافه شدن همان عدد به گروه دیگر عدد جمعیت فعال را تغییری نمی‌دهد.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ۱۵۵

برای محاسبه‌ی تعداد افراد بیکار براساس نرخ بیکاری، ابتدا باید جمعیت فعال محاسبه شود. بنابراین خواهیم داشت:

نفر $۱۷,۲۳۸,۰۰۰ = ۱۲,۰۰۰,۰۰۰ + ۵,۲۳۸,۰۰۰$: کل افراد زیر ۱۵ سال (چه در جستجوی شغل باشند یا نباشند)

نفر $۲۳,۰۰۰,۰۰۰ = ۴۰,۲۳۸,۰۰۰ - ۱۷,۲۳۸,۰۰۰$ = کل افراد زیر ۱۵ سال - کل جمعیت : کل افراد ۱۵ سال و بالاتر

جمعیت غیرفعال - جمعیت افراد ۱۵ سال و بالاتر = جمعیت فعال

نفر $۱۸,۵۰۰,۰۰۰ = ۴,۵۰۰,۰۰۰ - ۲۳,۰۰۰,۰۰۰$: جمعیت فعال

براساس نرخ بیکاری و جمعیت فعال می‌توان تعداد افراد بیکار و سپس شاغل را محاسبه کرد:

نفر $\frac{۲۲۲,۰۰۰,۰۰۰}{۱۰۰} = \text{جمعیت افراد بیکار} = \frac{\text{تعداد افراد بیکار}}{۱۸,۵۰۰,۰۰۰} \rightarrow \frac{۱۲}{۱۰۰} = \frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}}$ = نرخ بیکاری

جمعیت بیکار - جمعیت فعال = جمعیت شاغل

نفر $۱۶,۲۸۰,۰۰۰ = ۲,۲۲۰,۰۰۰ - ۱۸,۵۰۰,۰۰۰$: جمعیت شاغل

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. پنج اشتباه رایج در تصمیم‌گیری عبارتند از: اثرگذاری حقه‌های فروش بر تصمیم‌گیری‌ها - توجه به هزینه‌های هدررفته - بی‌صبری زیاد - اعتماد به نفس بیش از حد یا خود رأی بودن - چسبیدن به وضعیت فعلی - وقتی غذایی را که سفارش داده‌ایم ولی دوست نداریم را به خاطر پولی که داده‌ایم تا آخرش می‌خوریم، یا دوره‌ی آموزشی که ثبت‌نام کرده ایم بی‌کیفیت است ولی به خاطر پول پرداخت شده تا آخر ادامه می‌دهیم، یعنی به هزینه‌های هدررفته توجه کرده‌ایم.

- زمانی که یک فرد به‌جای صبر در تحصیل و بهره‌مندی از منابع، سراغ کارهای کم‌ارزش می‌رود. یا برای تأمین هزینه‌های مصرف فعلی (خرید ماشین مدل بالا) زیر بار سنگین انواع بدهی می‌رود. اشاره به بی‌صبری زیاد دارد.

- وقتی افراد با چسبیدن به وضعیت فعلی از بررسی گزینه‌های جدید با رویکرد منطقی هزینه - فایده پرهیز می‌کنند. (استفاده از روش‌های سنتی به‌جای روش‌های مدرن) چسبیدن به وضعیت فعلی را نشان می‌دهد.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

الف) با توجه به صورت پرسش که گزاره‌های نادرست مدنظر است، گزینه‌های (۲) و (۴) که درست هستند، حذف می‌شوند.

گزینه‌ی (۲) درست است زیرا نقطه‌ی B ، بالای نقطه‌ی تعادلی قرار دارد و مبین شرایط مازاد عرضه‌ی نیروی کار، است. بنابراین برای رسیدن به شرایط تعادل و کاهش فاصله‌ی میان عرضه و تقاضا، نیروی کار باید سطح دریافتی پیشنهادی خود را کاهش دهد تا بازار به سمت تعادل حرکت کند. (ص ۸۶)

گزینه‌ی (۴) نیز درست است. بازار در نقطه‌ی B به دلیل مازاد عرضه‌ی نیروی کار، شاهد بیکاری است و در نتیجه بخشی از عوامل و منابع تولید بیکار و بدون استفاده هستند، که این امر سبب ناکارایی در اقتصاد و قرار گرفتن آن، زیر منحنی مرز امکانات تولید می‌شود. (ص ۸۵)

گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست و مدنظر هستند. گزینه‌ی (۱) نادرست است، زیرا زمانی که بازار در نقاط بالاتر از سطح تعادل قرار می‌گیرد (مانند دستمزد ۴۰ میلیون تومان)، شاهد افزایش عرضه و عدم تعادل «مازاد» هستیم.

گزینه‌ی (۳) نیز نادرست است، زیرا در نقاط زیر سطح تعادل (مانند سطح دستمزد ۲۵ میلیون تومان)، مازاد تقاضا توسط کارفرمایان برای استخدام نیروی کار وجود دارد.

ب) واردات بی‌رویه‌ی محصولات تولیدشده، به دلیل کاهش سهم تولیدات داخلی از بازار، منجر به کاهش تولیدات واحدهای تولیدی و بروز رکود و ایجاد «بیکاری دوره‌ای» می‌شود. (ص ۸۷)

پ) در دستمزد ۴۵ میلیون تومان در بازار نیروی کار جمعیت فعال ۱۰۰ نفر و جمعیتی که شاغل شده‌اند ۷۰ نفر است لذا شاهد مازاد عرضه هستیم، در نتیجه می‌توان جمعیت بیکار را به صورت زیر محاسبه کرد:

$$\text{نفر } ۳۰ = ۱۰۰ - ۷۰ = \text{تقاضا} - \text{عرضه} = \text{مازاد عرضه‌ی نیروی کار} = \text{جمعیت بیکار}$$

$$\text{نرخ بیکاری} = \frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}} \times ۱۰۰ \rightarrow \text{نرخ بیکاری} = \frac{۳۰}{۱۰۰} \times ۱۰۰ = ۳۰\%$$

الف) همه‌ی کسانی که شغلی ندارند، بیکار محسوب نمی‌شوند، در واقع بخشی از آن‌ها را افراد زیر ۱۵ سال و بخشی را نیز افراد غیرفعال تشکیل می‌دهند. اما آن گروه که واقعاً بیکار هستند، در نرخ بیکاری و اشتغال تأثیرگذارند.

ب) نظام اقتصادی که در مقابل نظام سرمایه‌داری قرار می‌گیرد، نظام سوسیالیستی است که پیروان این نظام معتقدند که حمایت از اقتصاد بازار آزاد منجر به تسلط سرمایه‌دارها بر اقتصاد و استثمار قشر ضعیف و محروم جامعه می‌شود.

پ) با مقایسه سود حاصل از هر فعالیت متوجه می‌شویم که فرد در تولید شیرآلات نسبت به کفپوش مزیت نسبی دارد (از آنجایی که مقایسه مربوط به تولید چند محصول توسط یک نفر است، مفهوم مزیت نسبی عنوان می‌شود.) و با انتخاب این محصول برای تولید از سود ۷۵۰ میلیون تومانی تولید کفپوش صرف‌نظر می‌کند.

ت) درآمد حاصل از فروش دارایی‌های نظیر مواد معدنی و نفت باید صرف ایجاد سرمایه‌های جدید شود نه تأمین هزینه‌های جاری دولت.

الف) در یک اقتصاد مقاوم با خودکفایی در برخی از تولیدات داخلی و کاهش وابستگی برای تأمین آن‌ها از خارج، می‌توان از آسیب‌های تحریم اقتصادی کم کرد. همچنین خودکفایی و عدم وابستگی در تأمین کالاهای راهبردی و ضروری، مانند صنایع نظامی و دفاعی از این دست هستند. به علاوه ایجاد تنوع در شرکا و تجاری، اثر مطلوبی در کاهش آسیب‌های تحریم دارد. (صفحه‌ی ۷۴)

کاهش نابرابری‌های اقتصادی و اجتماعی بین افراد پردرآمد و کم‌درآمد و بهبود توزیع درآمدها در جامعه باعث کاهش فقر می‌شود. البته راهکارهای دیگری مانند بهبود فضای کسب‌وکار که منجر به کاهش بیکاری می‌شود به کاهش فقر کمک می‌کند. (صفحات ۶۰ و ۹۰)

اقتصادها برای نزدیک شدن به وضعیت استحکام و استقلال باید از وضعیت تک‌محصولی فاصله بگیرند و یا با خلق مزیت‌های جدید اقتصادی امکان تأمین کالاهای اساسی و راهبردی را در کشور فراهم کنند. ایجاد اقتصاد دانش‌بنیان نیز در این مسیر راهگشا است. (ص ۷۵)

ب) تغییرات در فناوری‌های صنعتی و رویه‌های تولید، منجر به عدم تطابق مهارت‌های افراد جویای کار و انواع مشاغل می‌شود و منجر به بروز «بیکای ساختاری» می‌شود. (ص ۸۷)

پ) با توجه به صورت پرسش، که گزاره‌های نادرست مدنظر است، گزینه‌های (۲) و (۳) حذف می‌شوند، زیرا درست هستند. گزینه‌ی (۲) درست است، زیرا دولت‌ها هنگام بروز اختلافات سیاسی یا اقتصادی با سایر کشورها به دلیل حفاظت از منافع ملی، سیاست‌های حمایت‌گرانه نظیر وضع تعرفه‌های گمرکی، وضع می‌کنند و یا پیمان‌های قبلی را نقض می‌کنند. (ص ۷۳)

گزینه‌ی (۳) نیز درست است. در واقع کشور انگلستان در سال ۱۷۰۱ میلادی، برای حمایت از صنعت منسوجات داخلی خود، واردات هر نوع پوشاک با ابریشم ایرانی، هندی و چینی را ممنوع کرد. (ص ۷۳)

گزینه‌ی (۴) نیز نادرست است، زیرا کنفرانس پولی و مالی سازمان ملل در سال ۱۹۴۴ منجر به شکل‌گیری بانک جهانی توسعه و صندوق بین‌المللی پول شد. (ص ۷۳)

